

نگاهی به تحولات سیاست جنایی
جرایم رایانه‌ای

با مقدمه: مهرداد امیدی

حسین ابراهیمی

سرشناسه	: ابراهیمی، حسین، ۱۳۵۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: نگاهی به تحولات سیاست جنایی جرایم رایانه‌ای/ حسین ابراهیمی، با مقدمه مهرداد امید.
مشخصات نشر	: قم: آثار نفیس، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۷ص.
شابک	: ۵۰۰۰-۸۸-۵۲۹۹-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فبا
یادداشت	: کتابنامه: ص: ۸۵.
موضوع	: جرایم کامپیوتری -- ایران
موضوع	: جرایم کامپیوتری
موضوع	: حقوق تطبیقی
موضوع	: جرایم کامپیوتری -- قوانین و مقررات
موضوع	: جرایم کامپیوتری -- قوانین و مقررات -- ایران
شناسه افزوده	: امید، مهرداد
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۳ ۸۰۲۲/الف۸۷۷۳ HV۶۷۷۳
رده بندی دیویی	: ۳۶۴/۱۶۸
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۳۹۶۸۹۸

نام کتاب: نگاهی به تحولات سیاست جنایی جرایم رایانه‌ای

تألیف: حسین ابراهیمی

چاپ اول: ۱۳۹۳

ناشر: انتشارات آثار نفیس

شابک:

ISBN- 978-600-5299-88-5

تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۵۰۰۰۰ ریال

کلیه حقوق برای مؤلف / ناشر محفوظ می‌باشد

- آدرس پستی: قم - انتشارات آثار نفیس - صندوق پستی ۳۷۱۶۵/۱۶۵
- انتشارات: ۰۲۵۳۲۹۴۴۰۸۱ مدیر مسئول: ۰۹۱۱۵۸۴۴۰۰۷
- فروشگاه اینترنتی: www.Shopnafis114.com - www.Shopnafis114.ir
- پست الکترونیک: nafis_k114@yahoo.com - nafis114@gmail.com

فهرست

صفحه	عنوان
ز	پیش‌گفتار.....
ح	مقدمه:.....
۱	فصل اول - تعاریف، مفاهیم.....
۳	سایر.....
۳	فضای سایر.....
۴	جرایم رایانه‌ای و سایبری.....
۶	جرم‌شناسی سایبر:.....
۷	سیاست جنایی.....
۹	فصل دوم: تعریف جرایم رایانه‌ای در حقوق بین‌الملل:.....
۱۱	جرایم رایانه‌ای در کشور آلمان.....
۱۱	جرایم رایانه‌ای در کشور ژاپن.....
۱۲	جرایم رایانه‌ای در کشور هلند.....
۱۵	فصل سوم: تاریخچه و تحول تاریخی در جرایم رایانه‌ای:.....
۱۷	تاریخچه جرایم رایانه‌ای.....
۱۸	اولین سابقه علمی پژوهشی در خصوص جرایم رایانه‌ای:.....
۱۹	تحول تاریخی جرایم رایانه‌ای:.....
۲۰	تحول تاریخی حقوق کیفری جرایم رایانه‌ای.....
۲۱	فصل چهارم: ویژگی‌های جرایم رایانه‌ای:.....
۲۳	۱- تصنعی بودن جرایم رایانه‌ای.....

ب/ نگاهی به تحولات سیاست جنایی جرایم رایانه‌ای

- ۲- تأثیر وجدانی اندکی بر مجرم دارند..... ۲۳
- ۳- هزینه کم ورود، صرف زمان کم و سرعت بالای جرم..... ۲۴
- ۴- عدم حضور بزه‌کار در صحنه جرم رایانه‌ای..... ۲۴
- ۵- عنصر مادی جرایم رایانه‌ای مشابه است (شکل یکسان ارتکاب)..... ۲۵
- ۶- فراملی بودن..... ۲۵
- ۷- تخصصی و علمی بودن..... ۲۵
- ۸- گمنامی در فضای مجازی..... ۲۷
- ۹- دارای حیثیت عمومی و خصوصی بودن..... ۲۹
- ۱۰- دشوار بودن تعیین صلاحیت کیفری..... ۲۹
- ۱۱- عدم توجه بزه دیده..... ۳۱
- ۱۲- بالا بودن رقم سیاه جرایم رایانه‌ای..... ۳۱
- ۱۳- افزایش حجم جرم و تعدد بزه دیده در جرایم رایانه‌ای..... ۳۲

فصل پنجم: طبقه‌بندی جرایم رایانه‌ای..... ۳۳

- طبقه‌بندی جرایم رایانه‌ای بر اساس تعریف..... ۳۵
- طبقه‌بندی جرایم رایانه‌ای با توجه به نوع تأثیر..... ۳۶
- طبقه‌بندی نظری جرایم رایانه‌ای..... ۳۷
- فصل ششم - طبقه‌بندی جرایم رایانه‌ای در اسناد بین‌المللی:..... ۳۹
- سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)..... ۴۱
- شورای اروپا..... ۴۱
- سازمان ملل..... ۴۳
- انجمن بین‌المللی حقوق جزا (AIDP)..... ۴۴
- کنوانسیون جرائم سایر بوداپست..... ۴۴
- طبقه‌بندی کنوانسیون بوداپست:..... ۴۵

فصل هفتم: قوانین و مصادیق جرایم رایانه‌ای در ایران:..... ۴۷

- قوانین:..... ۴۹

فهرست/ج

۵۰.....	مصادیق:
۵۱.....	فصل هشتم: تحول در قوانین جرایم رایانه‌ای ایران:
۵۳.....	قانون جرایم رایانه‌ای:
۵۳.....	بخش یکم - جرائم و مجازات‌ها:
۵۳.....	فصل یکم - جرائم علیه محرمانگی داده‌ها و سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی:
۵۵.....	فصل دوم - جرائم علیه صحت و تمامیت داده‌ها و سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی:
۵۶.....	فصل سوم - سرقت و کلاهبرداری مرتبط با رایانه:
۵۷.....	فصل چهارم - جرایم علیه غفلت و اخلاق عمومی:
۵۸.....	فصل پنجم - هتک حیثیت و نشر اکاذیب:
۵۹.....	فصل ششم - مسئولیت کیفری اشخاص:
۶۲.....	فصل هفتم - سایر جرائم:
۶۲.....	فصل هشتم - تشدید مجازات‌ها:
۶۳.....	بخش دوم - آیین دادرسی:
۶۳.....	فصل یکم - صلاحیت:
۶۴.....	فصل دوم - جمع‌آوری ادله الکترونیکی:
۶۸.....	فصل سوم - استنادپذیری ادله الکترونیکی:
۶۹.....	بخش سوم - سایر مقررات:
۶۹.....	۱- تحولات قوانین جرایم رایانه‌ای در مقایسه با جرایم سنتی:
۶۹.....	۱-۱- سهل‌انگاری بزه دیده:
۷۰.....	۱-۲- مجازات نقدی در جرایم رایانه‌ای:
۷۱.....	۱-۳- وضع جرایم مطلق:
۷۱.....	۱-۴- مسئولیت کیفری معاونتی:
۷۲.....	۱-۵- احتساب اعمال مقدماتی جرم به عنوان جرم مستقل:
۷۲.....	۱-۶- خدمات الکترونیکی قضایی:
۷۵.....	فصل نهم: نمونه‌هایی از سازمان‌های اجرایی موثر در مبارزه با جرایم رایانه‌ای:
۷۷.....	سازمان‌های اجرایی بین‌المللی:

د/ نگاه‌های به تحولات سیاست جنایی جرایم رایانه‌ای

۷۷	۱- مرکز جرایم رایانه‌ای اروپایی (EC3).....
۷۷	۲- پلیس بین‌الملل:.....
۷۹	سازمان‌های اجرایی در ایران:.....
۷۹	الف- مرکز ملی فضای مجازی ایران:.....
۸۰	ب - پلیس ایران (ناجا):.....
۸۰	۱- اقدامات پلیس ایران:.....
۸۱	۲- تعریف و مفهوم جرایم رایانه‌ای در پلیس ایران:.....
۸۲	۳- طبقه‌بندی جرایم رایانه‌ای در پلیس ایران:.....
۸۵	فصل دهم: آمار جرایم رایانه‌ای در ایران:.....
۸۹	فصل یازدهم: مجرمان رایانه‌ای:.....
۹۱	خصوصیات و طبقه‌بندی مجرمان رایانه‌ای:.....
۹۱	الف - نفوذگران:.....
۹۱	۱- نفوذگران در فضای مجازی از حیث انگیزه:.....
۹۳	۲- نفوذگران در فضای مجازی از حیث تخصص و انگیزه:.....
۹۳	ب- تهدید کنندگان در فضای مجازی:.....
۹۵	فصل دوازدهم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها:.....
۹۷	نتیجه‌گیری:.....
۱۰۰	پیشنهادها:.....
۱۰۳	منابع:.....

به نام خداوند جان و خرد

در سال‌های اخیر فناوری اطلاعات و ارتباطات تأثیرات شگرفی را در جوامع بشری بر جای گذاشته و بسیاری از بنیادهای اجتماعی را دچار تغییر و تحول نموده است. روابط اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی بسیاری از جوامع از این پدیده متأثر شده و در شیوه زندگی انسانها تغییرات محسوسی به وجود آمده است.

استفاده از این فناوری موجب تسهیل و تسریع در بسیاری از فعالیت‌های بشری و کیفی شدن کارها و کاهش قابل توجه هزینه‌ها شده است. مجموع این دلایل باعث شده تا جوامع انسانی به استفاده از این پدیده و توسعه و ترویج آن بپردازند و از مزایای آن بهره‌مند شوند. همزمان با پیشرفت حیرت‌انگیز فناوری اطلاعات و ارتباطات در تمامی شئون زندگی انسان نیازمند باز تعرف جدیدی از خواسته‌ها، منافع و ضررهای خود در این فضا شده است. این نیاز در نتیجه تضاد بین ارزش آفرینی این پدیده در تمام عرصه‌های زندگی و تهدیدات و آسیب‌هایی است که از این ناحیه متوجه انسان و جامعه بشری شده است.

فضای جدید فناوری اطلاعات و ارتباطات چالش‌هایی را به خصوص برای دولت‌ها به عنوان نظام دهنده جوامع ایجاد کرده است. چالش‌هایی که آنان را در موقعیت‌های تصمیم‌گیری قرار می‌دهد. تصمیم‌گیری برای مسائل جدیدی که پیش از این با آن مواجه نبوده‌اند. به نظر می‌رسد بزرگترین چالش دولت‌ها در مواجهه با فناوری اطلاعات و ارتباطات پذیرش همه آن یا پذیرش بخش‌هایی از آن بوده است. علاوه بر این چالش‌هایی مانند فهم فناوری، توانایی‌های فردی و دسترسی به فناوری، سرعت تغییرات فناوری، تأثیرات فردی و اجتماعی فناوری و زیست محیطی چالش‌هایی هستند که مقابل دولت‌ها قرار داشته‌اند.

به هر حال اکثریت دولت‌ها از روی الزام ناگزیر شده‌اند به فناوری اطلاعات و ارتباطات اقبال نشده داده و به قیمت پذیرش هزینه‌های اجتماعی تهدیدات و آسیب‌های آن را بپذیرند. با این انتخاب است که جوامع خود را با تهدیداتی مواجه

و/ نگاهی به تحولات سیاست جنایی جرایم رایانه‌ای

خواهند دید. تهدیدات و آسیب‌هایی که می‌توانند زیر بناهای حیاتی یک کشور از قبیل سیستم‌های آب، گاز، نفت، بهداشت، ترافیک، دفاع، اقتصاد و حتی دین، مذهب، اخلاق و فرهنگ را هدف قرار دهند. نگرانی از این تهدیدها و آسیب‌ها موجب شده تا دولت‌ها با تکیه بر چهار عنصر حیاتی این فناوری، انسان، ساز و کار، ابزار و ساختار در پی مدیریت بر این فناوری برآیند؛ استفاده از اندیشه خلاق، منابع انسانی، وضع قوانین و مقررات و روش‌های استاندارد، ایجاد ساز و کارهای بهبود، ارزش‌گذاری‌ها، تهیه و تولید نرم‌افزار و سخت‌افزارهای متنوع و متناسب یا ساختارهای سازمانی، محلی، کشوری و جهانی از جمله اقداماتی است که همگی با هدف ایجاد امنیت بیشتر در این فضا و کاهش تهدیدات و آسیب‌ها انجام شده است. با توجه به گسترش روزافزون این فناوری در کشور ما و آشکار شدن بخش‌هایی از تهدیدات و آسیب‌های مورد انتظار به نظر می‌رسد اطلاع از مجموعه اقدام‌های تقنینی، قضایی و اجرایی که در طول سال‌های اخیر برای مبارزه با جرایم رایانه‌ای و سایبری انجام شده می‌تواند به شناسایی موضوع و اصلاح و تقویت سیاست جنایی در این باره کمک کند.

خوشبختانه این امکان با تلاش دوست‌گرامی و گرانقدر جناب آقای حسین ابراهیمی با تالیف کتاب ارزشمندی در این باره فراهم شده که با توجه به کمبود منابع داخلی در نوع خود اقدام قابل تقدیری می‌باشد. امید می‌رود مطالب کتاب با توجه به زحماتی که ایشان برای تهیه آن متحمل شده‌اند مورد استفاده خوانندگان محترم قرار گیرد.

مهرداد امیدی